



50 RIEŠENÍ PRE LEPŠIE ZVLÁDNUTIE KORONAKRÍZY

Pandémia koronavírusu je skúškou pre každú krajinu a nájst' rovnováhu medzi epidemiologickými opatreniami a zachovaním funkčnosti ekonomiky nie je ľahké. Progresívne Slovensko je presvedčené, že **jednoznačná, zrozumiteľná a predvídateľná** komunikácia cielených opatrení postavených na **vedeckých poznatkoch** spolu s **rýchlou, jednoduchou a plošnou** pomocou pre ľudí, ktorí trpia ekonomickými dopadmi pandémie, je cestou, ako dokážeme toto ťažké obdobie spoločne prekonať. Preto Progresívne Slovensko ponúka vláde SR nasledujúce riešenia, ako zlepšiť boj proti koronakríze.

5 riešení pre účinný boj s pandémiou koronavírusu

1. Vrátiť sa k regionálnemu nastavovaniu pandemických opatrení na základe dát (tzv. semafor)
2. Výrazne posilniť kapacity Úradu verejného zdravotníctva na trasovanie kontaktov a trasovanie vykonávať aj u pozitívnych prípadov z antigénového testovania (momentálne sa nedeje)
3. Zvýšiť počet RT-PCR testovania vrátane pretestovania pozitívnych prípadov z antigénového testovania
4. Namiesto celoplošného antigénového testovania využívať antigénové testy na testovanie ohnisk nákazy, testovanie na hraniciach, v sociálnych službách, v potravinovej a distribučnej infraštruktúre, v nemocniciach a pod.
5. Zahnúť dáta z výsledkov antigénového testovania do spoločných štatistík Národného centra zdravotníckych informácií s cieľom zlepšiť informovanosť o skutočnom vývoji pandémie

5 riešení pre ochranu zraniteľných skupín a lepšiu informovanosť v čase pandémie

1. Poskytnúť zvýšenú podporu duševného zdravia – posilniť kapacity “rajónnych” psychologických a psychiatrických ambulancií, podporiť komunitné služby mimovládne organizácie poskytujúce psychologickú pomoc a podporu (napr. telefonické nonstop linky)
2. Zvýšiť podporu pre subjekty poskytujúce pomoc týraným ženám a obetiam domáceho násillia (administratívne zjednodušené, rýchle grantové schémy)
3. Posilniť kapacity štátu v oblasti boja proti dezinformáciám – včasná identifikácia nepravdivých, poplašných alebo zavádzajúcich správ o povahe či liečbe Covid 19 a včasná, na dátach založená odpoveď štátu (v súčasnosti je táto komunikácia vedená len cez sociálne siete Polície SR a Ministerstva zdravotníctva SR)
4. Rozšíriť dostupnosť všetkých právnych aktov, ktorými sa nariaďujú obmedzenia práv a povinností počas trvania krízovej situácie – webstránka prístupňujúca aktualizované znenia všetkých zákonných a podzákonných predpisov súvisiacich s opatreniami počas krízového stavu, vrátane publikovania zápisníc Pandemickej komisie, Ústredného krízového štábu a rozhodnutí vlády a Úradu verejného zdravotníctva
5. Vytvoriť z vládnej stránky korona.gov.sk jednotné miesto, na ktorom sa zrozumiteľnou formou komunikujú všetky aktualizované informácie týkajúce sa:
 - o aktuálnej situácie vrátane informácie, za akých podmienok/kedy sa opatrenia môže meniť
 - o obmedzení, ich zrozumiteľného vysvetlenia vrátane popisu najčastejších životných situácií a odpovedí na najčastejšie otázky,
 - o informácií o kompenzáciách pre jednotlivé skupiny obyvateľstva vrátane možnosti podať žiadosť priamo z tohto portálu (v súčasnosti sú tieto informácie na stránkach Úradu vlády, Úradu verejného zdravotníctva, jednotlivých ministerstiev a úradov a je takmer nemožné sa v nich vyznať)

5 riešení na pomoc malým a stredným podnikateľom a živnostníkom

1. Okamžite poskytnúť paušálne kompenzácie pre prevádzky, ktoré musia byť v dôsledku opatrení zatvorené a pre podnikateľov, ktorí nemôžu vykonávať svoju podnikateľskú činnosť, škálované podľa počtu miest, obratu, a počtu dní, v ktorých trvajú opatrenia
2. Odpustiť odvody pre SZČO na obdobie, počas ktorého trvajú opatrenia
3. Zrovnoprávniť zamestnancov a samozamestnávateľov (SZČO) vo výške poskytovanej pomoci (v súčasnosti môže zamestnávateľ dostať podporu na zamestnanca do výšky 1100 eur, ale SZČO max. 810 eur)
4. Kompenzovať fixné náklady (nájom, energie, lízing strojov a zariadení a pod.) pre všetky subjekty s poklesom príjmov v dôsledku epidémie
5. Poskytnúť podnikateľom a živnostníkom rýchlo dostupné bezúročné, alebo nízko úročené mikropôžičky a úvery s odkladom splatnosti, zamerané na preklopenie krízového obdobia (štátne záruky)

5 riešení na záchranu gastro-prevádzok a zariadení cestovného ruchu

1. Znížiť DPH na služby v gastronómii a cestovnom ruchu na úroveň primeranú priemeru EÚ (v rozmedzí 5-10 %)
2. Otvoriť gastro-prevádzky a prevádzky cestovného ruchu pri dodržaní prísnych a jednotných hygienických opatrení (striedavé sedenie, rúška, bezkontaktné platby apod.)
3. Kompenzovať fixné náklady (nájom, energie, lízing strojov a zariadení a pod.)
4. Vytvoriť systém grantov a pôžičiek, zameraných na pokrytie investičných nákladov, ktoré si vyžadujú pandemické opatrenia – v krátkodobom (reakcia na aktuálne požiadavky) i dlhodobom (zmena hygienických noriem) horizonte
5. Poskytnúť rýchlo dostupné bezúročné, alebo nízko úročené mikropôžičky a úvery s odkladom splatnosti, zamerané na preklenutie krízového obdobia (štátne záruky)

5 riešení na pomoc kultúre a kreatívnemu priemyslu

1. Poskytnúť okamžité kompenzácie ušlého zisku za zrušené hromadné podujatia a iné obmedzenie ekonomickej činnosti, ktorá sa priamo netýka zatvorených prevádzok (kultúrne podujatia, kongresy apod.)
2. S prihliadnutím na epidemickú krivku uvoľniť opatrenia, týkajúce sa hromadných podujatí (v interiéri aj exteriéri) a viazať ich na presné a prísne hygienické opatrenia v závislosti na priestoroch, v ktorých sa podujatie koná a schopnosti organizátora zabezpečiť protipandemické opatrenia (šachovnicové sedenie, dezinfekcia, bezkontaktné správanie divákov apod.) – podobne ako v iných krajinách EÚ (osobitné pravidlá pre 50, 100, 1000 ľudí)
3. Podporiť záchranu kultúrnych inštitúcií, kultúrnych centier, klubov apod. formou paušálnych náhrad za ušlé príjmy
4. Investovať verejné zdroje do nákupu diel a služieb v kultúrnom a kreatívnom priemysle a do budúcich projektov (intervenčné nákupy štátu, vouchre, bezúročné pôžičky)
5. Podporiť digitalizáciu v kultúrnom a kreatívnom priemysle a vývoj nových biznis modelov (poskytovanie kultúrnych služieb online) – granty a pôžičky pre kultúrnych operátorov

5 riešení pre pomoc najslabším

1. Predchádzať strate bývania poskytovaním akútnej dotácie na nájomné a úhradu energií za účelom predchádzania strate bývania alebo odobratia detí pre zlú sociálnu situáciu rodiny. (Zákaz výpovede nájmu ako protikovidové opatrenie končí koncom roka 2020, preto je nevyhnutné pripraviť plán náhradného bývania pre rodiny, ktoré sa ocitnú na ulici)
2. Poskytovať náhradu za výživné na dieťa za každý mesiac, v ktorom povinný rodič výživné počas pandémie neuhradil. Vyplácať sa musí bezodkladne a bez ďalšieho preukazovania

3. Zamedziť dlhovej pasci zriadením systému mikropôžičiek pre fyzické osoby s odloženou dobou splácania a s nulovým, či minimálnym úrokom, poskytovaných štátom, resp. štátnou finančnou inštitúciou. Je dôležité zabrániť zadlžovaniu sa na trhu rýchlych pôžičiek, s vysokým úrokom, poplatkami a s narastaním dlhov v budúcnosti
4. Poskytnúť deťom, pre ktoré školský obed predstavuje jediné plnohodnotné jedlo dňa, pomoc v podobe finančného príspevku alebo otvorenia školských jedální na výdaj jedla tam, kde je to možné
5. Podporiť nízkopríjmové skupiny obyvateľstva a slobodných rodičov, ktorým sa v dôsledku pandémie výrazne znížila možnosť príjmov, poskytnutím bezpodmienečnej náhrady za stratu príjmu s cieľom zamedziť prepadu k hranici chudoby

5 riešení pre udržanie funkčnosti zdravotníckych a sociálnych služieb

1. Zodpovedajúcim spôsobom odmeniť zdravotníkov v prvej línii – min. 1000€ v čistom pre každého zdravotníka ako odmena za prácu v najbližšom výplatnom termíne (z európskych zdrojov, ktoré sú k dispozícii na tento účel)
2. Pravidelné testovať pracovníkov v zdravotníctve a v sociálnych službách
3. Testovať každého prijímaného pacienta a klienta do nemocníc a sociálnych služieb
4. Navýšiť kapacitu zdravotníckych pracovníkov prostredníctvom zapojenia študentov posledných ročníkov zdravotníckych škôl a prostredníctvom príplatku pre zdravotníkov predčasne sa vrátených z rodičovských dovolení
5. Zabezpečiť dostatočné množstvo ochranných pomôcok a materiálu pre všetky zdravotnícke a sociálne zariadenia

5 riešení na pomoc životnému prostrediu počas korony

1. Vytvoriť viac priestoru pre cyklistov a hromadnú dopravu a menej pre autá. Využime zníženú mobilitu počas obmedzení a pomôžeme ľuďom presedlať na bicykle a do hromadnej dopravy. Upravme dopravné značenia tak, aby bolo viac pruhov vyhradených cyklistom a hromadnej doprave a menej autám. Ako inšpirácia môže slúžiť množstvo miest v EÚ, ktoré tak počas pandémie spravili
2. Zlepšiť dostupnosť, čistotu, ale aj vzájomné prepojenie hromadnej dopravy tak, aby bola pre ľudí atraktívnejšia
3. Zlepšiť informovanie o znečistení ovzdušia, napr. jeho zaradením do informácií o počasí vo verejnoprávnych médiách
4. Využiť čas, počas ktorého chodia ľudia viac do prírody a zapojiť sa do čistenia nášho bezprostredného okolia. Samosprávy na to môžu vytvoriť podmienky a zároveň pritom zlepšiť informovanosť o predchádzaní vzniku odpadu a jeho separovaniu.
5. Pripraviť zelenú a spravodlivú obnovu spoločnosti a ekonomiky po koronakríze. Investície do ochrany klímy musia smerovať do komplexnej obnovy budov, rozvoja obnoviteľných zdrojov či zelenú dopravu – tieto investície majú vyššiu návratnosť

5 riešení pre ochranu potravinárstva a infraštruktúry potrebnej na zásobovanie obyvateľstva

1. Vyhlásiť všetky tzv. distribučné centrá za chránený bod kritickej infraštruktúry štátu
2. Zabezpečiť stráženie vstup a výstupu do distribučných centier Ozbromými silami SR
3. Ku vstupu do každého distribučného centra, ktoré je určené na zásobovanie potravinami, umiestniť mobilné testovacie zariadenie; celé distribučné centrum podrobiť testovaniu a do práce povoliť vstup len zamestnancom s negatívnym výsledkom, rovnako postupovať u každého dodávateľa (podľa plánovaných príchodov)
4. Vyhlásiť prevádzky potravín (s počtom zamestnancov viac ako 10) za mimoriadny bod kritickej infraštruktúry štátu
5. Zaviesť povinnosť nahlásiť na určený koordinačný orgán (Ozbromé sily SR, Úrad verejného zdravotníctva) každý prípad pozitívneho zamestnanca v prevádzke potravín, následne vykonať plošné testovanie celej prevádzky a hĺbkovú dezinfekciu priestorov

5 riešení pre premiéra krajiny, ako komunikovať koronaopatrenia s verejnosťou

1. Čo poviem, to platí

Ľudia na Slovensku vedia byť disciplinovaní a zvládnu toho veľa. Potrebujú však vedieť, že na Vaše slovo sa dá spoľahnúť. Nevoláme po falošných istotách zlodejov zo Smeru, aspoň trochu istoty by ste však ľuďom dožičiť mohli. Určite aj Vy dostávate množstvo správ, v ktorých ľudia volajú po jednom – aby sa podmienky opatrení nemenili z večera na ráno, a na obed znovu a inak. Desiatky tisíc šikovných ľudí v službách, kultúre a športe sa potom dokážu nastaviť a budú môcť robiť svoju prácu aspoň čiastočne aj naďalej.

2. Vychádzam z dát, nie z pocitov

Chápeme, že ste spontánny a emotívny človek. Zodpovednosť za krajinu v čase krízy však vyžaduje racionálny prístup založený na faktoch a dátach. Ak budete striedavo škrtiť a uvoľňovať svalovcov, nevesty, biskupov, školákov a všetkých ďalších podľa toho, kto Vám práve napíše viac nahnevaných komentárov, nikam sa nedostaneme. Odborníci presne vedia, ktoré podujatia sú najviac rizikové a ktoré zas minimálne, voláme len po tom, aby ste ich počúvali a riadili sa číslami a radami, ktoré Vám poskytnú.

3. Informujem včas, jednotne a zrozumiteľne

V čase krízy musí štát hovoriť jedným hlasom. Nemusí to byť vždy práve ten Váš, podstatné je, aby rôzne časti štátnej správy poskytovali o zavádzaných opatreniach totožné, nie protichodné informácie. Keď ich ľudia dostanú – a keď ich dostanú včas – zariadia sa podľa nich. Inak hrozí chaos a strata dôvery v inštitúcie, teda to posledné, čo v čase krízy potrebujeme.

4. Jednou rukou zoberiem, druhou rukou dám

Rozumieme, že obmedzeniam sa v týchto ťažkých časoch nevyhneme. Ľudia poctivo nosia rúška, zatvorili podniky a zrušili podujatia. Nemôžete však desiatky tisíc rodín obráť o živobytie bez toho, aby ste im pomohli tieto zložité mesiace prežiť. Reálne – ľudia z kultúry, športu a služieb dnes nevedia, či budú mať z čoho zaplatiť nájom pre seba a svojich najbližších. Každé obmedzenie musí sprevádzať kompenzácia. A tá musí byť rýchla a jednoduchá. Nemôže prísť o rok, ani po vyplnení desiatok formulárov, cez ktoré sa časť ľudí nikdy nedostane. Všetky informácie o nej musia byť navyše sústredené na jednom mieste, kde si ktokoľvek z nás môže na niekoľko klikov zistiť, akými pravidlami sa má riadiť a na akú pomoc má nárok.

6. Obmedzujem cielene, nie plošne

Znie to lúboivo, všetkým merať rovnako, všetko rovnako zavrieť či vypnúť. Realita je však oveľa pestrejšia. Veľký štadión pre 20-tisíc ľudí znesie iné opatrenie, ako divadelná scéna s 500 miestami na sedenie, a tá zas unesie viac, ako malý nočný diskoklub. Aj Vaši veriaci voliči vedia, že dedinský kostol s 10 lavicami predstavuje iné riziko, než Chrám sv. Jakuba v Levoči. Ak budete Vaše opatrenia cieľiť presne, umožníte veľkej časti krajiny ďalej fungovať a minimalizujete škody na krajine aj v peňaženkách bežných ľudí.